

Koordinatograf G. Gerlach

AUTOR / WYTWÓRCA

CZAS I MIEJSCE

Czas powstania:
lata 20-30. XX w.

Miejsce powstania:
Warszawa, Polska

DANE TECHNICZNE

Wymiary:
wys.: 55 mm, sze.: 400 mm, dł.: 185 mm

Materiał:

Technika:

PRAWA

Właściciel obiektu: Muzeum Inżynierii i
Techniki. Wizerunki cyfrowe i metadane
obektu: domena publiczna. Opis
kontekstowy: licencja CC BY-NC-SA 3.0 PL
(Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne -
Na tych samych warunkach 3.0 Polska).

POZOSTAŁE INFORMACJE

MIM 1291/XI/61

SŁOWA KLUCZOWE

geodezja, kopiowanie, międzywojnie, plan

OPIS



Koordinatograf (określany też jako nanośnik szczegółów) jest przyrządem służącym do nanoszenia na mapy punktów o określonych współrzędnych. Dokonuje się to poprzez nakłuwanie mapy. Prezentowany koordinatograf bazuje na układzie współrzędnych kartezjańskich i służy do kartowania punktów o określonych rzędnych (oś y układu) i odciętych (oś x układu). Miejsce nakłucia wskazywane jest dzięki obecności dwóch prostopadłych do siebie liniałów z podziałkami oraz ruchomych wózków. Jeden z liniałów jest zamontowany na stałe i służy do odczytywania rzędnych, zaś drugi, zamocowany na ruchomym wózku, pozwala odczytywać odcięte i zaznaczać je igłą przytwierdzoną do kolejnego wózka poruszającego się po tym liniale. Prezentowany przyrząd powstał w warszawskiej Specjalnej Fabryce Instrumentów Geodezyjnych i Rysunkowych Gustawa Gerlacha w latach 20. lub 30. XX wieku. Zakład funkcjonował od 1816 roku do II wojny światowej i specjalizował się głównie w produkcji mechaniczno-optycznych przyrządów geodezyjnych takich jak teodolity, niwelatory i dalmierze. Przyrządy z zakładów G. Gerlach uznawano za dorównujące pod względem jakości wyrobom najbardziej uznanych producentów europejskich. O silnej pozycji firmy świadczyły międzynarodowe odznaczenia oraz obecność jej filii i sklepów firmowych w kilku miastach. Ciekawostka: W prezentowanym obiekcie występuje nietypowa skala 1:2880, charakterystyczna dla austro-węgierskich map z okresu przed wprowadzeniem, w 1872 roku, systemu metrycznego. Bibliografia: M. Kluza, Polscy wytwórcy instrumentów naukowych w XIX wieku [w:] Polscy twórcy aparatury naukowej, red. A. Strzałkowski, seria Monografie, T. X, Kraków 2006, s. 277–285. G. Gerlach najstarsza polska wytwórnia sprzętu geodezyjnego, oprac. S. Walczak, katalog wystawowy Muzeum Techniki w Warszawie wg. programu przygotowanego przez Komisję Główną ds. Muzeów i Wystaw Stowarzyszenia Geodetów Polskich, Warszawa październik 1973.